

Uit het WANDO JOURNAAL van september 1968

EEN ONVERKWIKKELIJKE ZAAK IN ONZE BOSSEN

1820.

Een groot aantal processen uit deze tijd hebben betrekking op **Boswachter Van Schingen**, die van zijn positie misbruik maakte en de boeren van Seters en Steenoven voor zich liet werken door hen vrachten hout te laten vervoeren naar zijn huis en dat van een collega, zonder te betalen, maar hen alleen toestond om vlaggelingen te halen op verschillende plaatsen hier in de buurt, o.a. in de Vijftigbunder.

Soms werd er wel geld beloofd, maar niet betaald. Bij die- zaak waren veel boeren van Seters betrokken. Boswachter van Schingen woonde in bij Cornelis Akkermans, kastelein te Seters. Soms mochten de boeren vlaggen tegen betaling van f 3,- en 10 bossen stro. Jan van Steenhoven moest een haas leveren en 10 bossen stro; Meeuwese voor half geld of 30 stuivers. Soms eiste hij ook een kar turf voor zich en zijn collega.

Personen, genoemd in deze verbalen, zijn:

uit Seters:

Pieter Vermeer; Johanna Boll, Pieter van de Corput, Cornelius Binck, Jan Biekens en Cornelius Trommelen.

uit Dorst:

Cornelius v.d.Avoirt, Gezusters.Boomaars, Pieter Musters, Johannes Versteegen, Cornelius van Riel, Adrianus van Dommelen, Floriaan Oomens, Marijn van Wezenbeek, Antonius van Dorst en Jacobus Dorst.

uit Steenhoven:

Ambrosius van Beurden, Pieter Akkermans, Adrianus van Dongen, Pieter Schoenmakers, Cornelius Nooten, J.B Emnen , Adrianus Meeuwese, Jan van Steenhoven, Dingeman Schenkels, Willem van de Schoof.

Hier volgen enkele bijzonderheden over deze zaak:

6 september 1820. De veldwachters Thomas van Exel en Jacobus v.d. Wee verklaren, dat ze op dinsdag 5 sept. bij het doen hunner ronde eerst bij de Domeinontvanger du Perron geïnformeerd hebben of er iemand gemachtigd was om hout te hakken in de Domeinbossen, wat niet het geval was.

Daarop gingen ze naar het Domeinbos aan de Dongense baan tegenover de Seterse bergen, waar op de weg een kar met dik groen masthout stond.

Ze gingen verder tot aan de Dongense dreef, waar nog meer hout lag en ze een manspersoon ontwaarden, die bezig was met houthakken.

Dat bleek te zijn Johannes Grundel, gepensioneerd militair, te huis liggende bij Johannes van Bavel te Steenhoven. Hem werd gevraagd, wie hem gelast had om te hakken. Hij trok zijn schouder op en repliceerde: "Dat weet ik niet!". Na herhaald vragen zei hij: "De boswachters".

Van Exel vroeg of het misschien de Hoogh was, waarop Grundel antwoordde: "Het is de Hoogh niet, maar Van Schingen" en dat hij wel 10 karren hout gehakt had, waarvan er al vier waren weggevoerd.

13 sept.

Pieter Willem Vermeer, bouwman op Seters, verklaart, dat hij in de hooitijd door boswachter Van Schingen verzocht werd een kar hout te willen rijden, dat lag op de Dreef van het Domein, de zogenaamde "Kroontjes".

Hij nam het aan en vond daar circa twee karren dor masthout liggen (kleine sparren en opgaande tot 20 voet). De knecht van Pieter van de.Corput, met name Adriaan van Dongen, die ook door Van Schingen gevraagd was, heeft hem toen geholpen en één kar moest gebracht worden bij de andere boswachter, die hier woonde.

Vermeer deed dat uit .vriendschap, zonder daar iets voor te willen aannemen.

Hij verklaarde ook, twee maanden geleden, vergezeld van Pieter van de Corput en Cornelius Trommelen, naar boswachter Van Schingen te zijn gegaan met het verzoek vlaggelingen te mogen halen.

Hen werd aangewezen de vijftig bunders, onder voorwaarde, dat ze tien bussels stro moesten leveren en zouden rijden, als het nodig was.

13 sept.

Adriaan van der Flier, knecht bij Johannes Bol op Seters, verklaart, dat hij circa een maand geleden, op last van zijn meester, twee karren masthout uit het Domeinbos, genaamd "het Steenblik" aan de Dongense Baan, heeft gereden en naar "de Heihoeve" heeft gebracht, evenals 14 dagen geleden, toen zijn meesteres hem gelastte een kar te brengen bij Schingen en een bij de andere boswachter. Noch hij, noch zijn meester, hebben hiervoor enige beloning ontvangen.

15 sept.

Pieter van de Corput, bouwman op Seters, verklaart, dat de zoon van boswachter Van Schingen, met name Johannes, 14 dagen geleden bij hem kwam en vroeg of hij een kar met rijs naar de polder kon brengen, wat voor het land was en de rijs in de omtrek van de Heihoeve lag en hij de volgende dag aldaar Johannes van Schingen aantrof, die de rijs niet kon vinden. Toen is er in het Steenblik een kar hout geladen en naar Van Schingen gebracht. Aan van de Corput is hiervoor geen loon gepresenteerd, maar van te voren was gezegd, dat hij, evenals Cornelius Trommelen, Pieter Vermeer en Cornelius Bink, kon vlaggen in de vijftig bunder, maar dat ze dan voor Van Schingen moesten rijden.

En zo worden in dit proces wel een kleine twintig verklaringen gemeld, die alle bewezen, dat er door de boswachters werd geknoeid. Nog een klein voorbeeld:

29 sept.

Marijn van Wezenbeek uit Dorst kreeg ook permissie om te vlaggen voor dertig stuivers en vijf bossen stro.

Op Vrijdag voor Oosterhoutse Kermis, kwam Van Schingen bij hem aan huis, zeggende dat hij om kermisgeld kwam. Daarop is de volgende dag door zijn vrouws zuster, Catharina van Gils, die bij hem inwoont, de dertig stuivers en door de zoon van van Wezenbeek de vijf bossen stro gebracht.

Antonius van Dorst, bouwman op het gehucht Dorst, heeft verklaard, dat hij half juli Van Schingen in de hei aantrof en hem vroeg om te mogen vlaggen. Hij moest de volgende dag in de Honderd Bunder terugkomen, waar Van Schingen vroeg, of hij de condities wist: een daalder en vijf bossen stro te betalen met Oosterhoutse Kermis. Zaterdag voor Oosterhoutse Kermis is dertig stuivers aan de vrouw van Van Schingen betaald, doch het stro is nog niet gebracht.

Arnold Minjon †